

İSLAM-İNSAN-TASAVVUF

YAZAR

Prof. Dr. İbrahim ARSLANOĞLU

Geliştirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Yayınevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-375-492-1

Kitap Adı

İslam-İnsan-Tasavvuf

Yazar

İbrahim ARSLANOĞLU

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

REL037000

DOI

10.37609/akya.3662

Kütüphane Kimlik Kartı

Arslanoğlu, İbrahim.

İslam-İnsan-Tasavvuf / İbrahim Arslanoğlu. Gnşlm. 2.bs.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.

233 s. ; 135x210 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253754921

GENEL DAĞITIM

Akademisyen YAYINEVİ A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Rahman ve Rahim olan Yüce Allah'ın adıyla

İnançsızlık, insanlığa bir şey kazandırmadığı gibi akla-mantığa ve gerçek İslam'a aykırı ve batıl inanca dayalı din anlayışı da topluma büyük zararlar veriyor. Oysa felsefe ve tasavvuf yaklaşımı ile benimsemeyen başka bir söyleyişle akıl-mantık ve sevgi temeline dayanmayan bir din anlayışı, birey ve toplum için yıkıcı sonuçlar doğurabilmektedir. Bu sebeple Kur'an'daki her 10 ayetten biri akıl ve düşünce ile ilgilidir.

Bu kitaptaki ana kaynaklar; Kur'an, Hz. Muhammed'in sahih hadisleri ve tasavvuf ehlinin inanç ve düşünceleridir. Bunların yanında naçizane benim düşüncelerim bir toz zerresi olabilir mi? bilmiyorum. Kitabı yazarken tek güvendiğim, iyi niyetimdir. Çünkü Hz. Muhammed, ameller niyetlere göredir, buyurur. Buna paralel olarak Alman filozofu Kant'ın felsefesinde de iyi niyet vardır. Bu konuda, din ile felsefe aynı noktada buluşmaktadır.

Kur'an, sünnet ve erenlerin düşüncelerini araştırdığımda; İslam dünyasının bugün yaşadığı sorunları ortaya koyduklarını gördüm. Bu durum beni hayrete düşürdüğü gibi inancımı bir kat daha artırdı. Kitapta bu konulara kısa da olsa yer verildi.

İkinci baskıda, büyük değişiklik yapıldı ve adeta kitap yeniden yazıldı, diyebilirim. Örneğin başta Yüce Allah'ı tanıtan ve Onu tesbih eden ayetler ile Hz. Muhammed olmak üzere Kur'an, İslam, insan, mümin, kafir, münafık, zikir, sabır, şükür, muttakilik konularında, Kur'an'daki ayetler ve hadisler ile belli başlı erenlerin hikmetli sözlerine yer verildi.

Ayrıca Kur'an, tekrar tekrar okunarak ayetlerin çevirileri, çeşitli Kur'an tercümelerindeki verilen anlamlar, birbiri ile karşılaştırılarak maksadı en doğru, en açık ifade edenler alındı.

Yüce Allah'ın dünyadaki en büyük nimeti, insanın ahirete imanla göçebilmesidir. İnşallah Allah, bunu hepimize nasip eder. Bunun için muttaki Müslüman olup hayatımızı bu doğru yolda sürdürüp imanla öbür dünyaya göçebilmektir.

Dünyada bir **Yüce Allah'ın gönderdiği ideal din**, diğeri ise **insanların çıkarlarına göre ayarladıkları sahte din** olmak üzere **iki çeşit din anlayışı vardır**. Örneğin evrensel dinlerin kutsal kitaplarından **Kur'an'ın ilk emri oku, İncilin sev, Tevrat'ın yaşattır**. İnsanların çoğunluğunun, bu emirlere uymadıkları biliniyor. Onun için insanlık bugün büyük sorunlar yaşamaktadır.

M. Akif, bununla ilgili şunları söylemiştir:

Ne kadar gerçek Müslüman gördümse hepsi makberdedir

Müslümanlık galiba göklerde

İslam dünyasının sorunlarının en başta geleni ise **bilgisizlik** olsa gerektir.

1976 yılında, Kültür Bakanlığı'nda çalışırken, Suudi Arabistan Ebu Suud Üniversitesi Rektörü, İlahiyat ve Edebiyat fakülteleri dekanları ile birlikte bir grup öğretim üyesi hükümetimizin davetlisi olarak Ankara'ya geldi. Bakanlık, mihmandarlık görevini bana verdiği için heyeti, Ankara'nın tarihi ve turistik yerlerini gezdirdim.

Yine 2003 yılında, İran Hükümetinin davetlisi olarak Gazi Üniversitesinden 36 öğretim üyesinin katıldığı bir grubun başkanı olarak 13 günlük bir İran gezisi yaptık. Toplantılarda dikkatimi çeken, Arabistan ve İranlı hocaların söze, **Bismillahirrahmanirrahim** diye başlamaları idi.

Her iki ülkenin din anlayışının, gerçek İslam'a ne kadar uygun oldukları, uzun uzun tartışılabilir. Biz şimdi asıl konumuz olan **BESMELEYE** dönelim

Besmele, çoğunluk tarafından unutulduğu için Türkiye bugün, **berекetsiz** ve **açgözlü** insanların ülkesi haline geldi. Nitekim **Hız. Ali buyurur ki, dünyayı yutsa yine aç kalacak birisi varsa o da açgözlüdür.** Ayrıca İslam dinine göre insanın **şeytan** ve **nefis gibi** iki büyük düşmanı vardır. Şeytanın şerrinden ancak besmele çekip, iyi ve güzel işler düşünüp yaparak kurtulabiliriz. Nitekim **Kur'an(Zuhurf: 35-36)'da, Yüce Allah, "Kim Rahman(Allah)'ı anmayı unutursa biz ona sürekli bir şeytanı musallat ederiz. O şeytan onları baştan çıkarır da onlar kendilerinin doğru yolda olduğunu sanırlar, buyurur.**

Sehl demiştir ki, **bir insan iki nefes arasında bile Allah'ı anmazsa güzel halinden düşer. Böylece faydalı şeyleri bırakıp zararlı işlerle meşgul olur. Nefis ise özet olarak mideye ve cinselliğe dayandığı için** bu iki organa hakim olamayan kişi, hem dünyasını hem de ahiretini mahfettiği gibi kendisine ve topluma zarar veren işler yapıyor. Bunun için **Kur'an; İnsanların çoğunluğunun akılsız, gafil, yalancı, inançsız, doğruluktan hoşlanmayan kişiler olduklarını belirtir.**

Son 60 yılda yazılan din kitaplarına baktığımız zaman çoğunun ruhsuz, kuru ve heyecansız olduğunu görürüz. Halbuki bundan yaklaşık bin sene önce yazılan **Ebu'l Leys Semerkandi'nin** kitaplarının büyük bir inanç ve heyecan taşıdıklarına tanık oluruz. Ayrıca sanki İslam dünyasının bugünkü yaşadığı sorunlarına değinir.

Bazı okurlar, yazar böyle bir kitap yazmaya yetkin midir? diye düşünebilirler. Buna çok kısa şu cevabı veriyorum. İlkokuldan sonra **Acıpayam'ın Dodurga Köyündeki** Kur'an kursunda, **Emsile, Bina, Avamil, Maksut, İzhar** ve **Kafiye** adlı Arapça gramer kitaplarını okudum. Bununla yetinmeyip kendimi **İslam Dini** hakkında yetiştirmeye çalıştım.

Zaten branşım gereği sadece **İslamiyet değil Yahudilik ve Hristyanlıkla** ilgili de bilgi sahibi olmam gerekir. Çünkü sosyoloji biliminde **din; aile, ahlak, hukuk, ekonomi ve eğitim gibi temel sosyal kurumlardan biridir.** Çünkü Batı kültürünün temelinde ise Yahudilik ve Hristiyanlık vardır. Bütün bunlara rağmen kul hatadan ari olamaz. Eğer kusurağımız olduysa **Yüce Allah'tan** affımı dilerim. Tek güvendiğim, kitabın yazılışındaki **iyi niyetimdir, Bunu da Yüce Yaratan çok iyi bilir.**

Kitabın birinci baskısındaki metin, bilgisayardan silindiği için kitabı bir kırtasiyecide okuttuk. Kitabın hem çıktısının alınmasında hem de gerekli düzeltmelerin yapılmasında zorluklar yaşandı. Bu sorunların çözülmesinde yardımcı olan damadım **Osmaniye üniversitesi Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Kaan Öztutgan'a teşekkürü bir borç bilirim.**

Kitabı dikkatle okuyarak gözden kaçan gramer hatalarını düzelten eşim emekli öğretmen **Canan Arslanoğlu**'na teşekkür ederim.

Kitap, konulara ilgi duyan okurlara mutlaka faydalı olacaktır.

Prof. Dr. İbrahim Arslanoğlu

Ankara -2025

BİRİNCİ BASKININ ÖNSÖZÜ

İslam dünyasının bugün yaşadığı kargaşa ve felaketlerin sebebi, akıl-mantık ve bilim zihniyetinden yoksunluk, yanlış tevekkül, tembel-lik ve ahlak düşüklüğü olsa gerektir. Kısacası dine inanılsa bile gerçek Müslüman gibi yaşamamaktır.

Oysa Yüce Allah, Müslümanlara Kur'an gibi muhkem bir kitap, Hz. Muhammed gibi mükemmel bir peygamber göndermiştir. Ayrıca bir sürü zengin kaynaklar da bahşetmiştir. Nitekim dünya petrolünün % 65'i, doğal gazın % 51'i, doğan kauçuğun % 70'i, kalayın % 52'si Hindistan cevizinin % 33'ü, baharatın % 39'u İslam ülkelerinde üretiliyor(Tamer, 2013).

Kur'an'ın ilk emri "oku" olmasına rağmen Örneğin Türkiye'de, Japonya'nın 250/1 'i kadar kitap okunmaktadır. Kitap genel ihtiyaç maddeleri arasında 235. sıradadır ve gençlerin %90'ı kitaba para vermek istemiyor. İslamiyet'te çalışmak ibadet sayıldığı halde Türkiye'nin 2024 yılı ihracatı 255 milyar dolar iken Güney Kore'nin 446 milyar dolar, 17 milyon nüfuslu Hollanda'nın 451 milyar dolar, Fransa'nın 508 milyar dolar, İngiltere'nin 405 milyar dolar, Japonya'nın 800 milyar dolar Almanya'nın 1337 milyar dolardır. Bu durum, Türkiye'nin Müslüman olmayan ülkelere göre ne kadar az çalıştığını gösterir.

Bilimdeki sebep-sonuç ilişkisine ve Kur'an(Şura:30)'da "Başınıza gelenler kendi ellerinizle yaptığınız yüzündendir.." mealindeki ayete göre yeterince gelişip kalkınamama, kader değil Müslümanların kendilerinin hazırladığı bilimsel ve dini bir sonuçtur.

Ayrıca Türkiye’de din bilginleri ile bilim adamlarının çoğunluğu doğruları söylemiyorlar. Özellikle Doç. ve Prof, unvanlı bazı din hocalarının, iki manevi hastalığı var:

1-Bazıları Kur’an ve sünneti, kendi düşüncelerine uydurmaya çalışıyorlar.

2-Bazıları ise kendi dini gruplarının Kur’an ve ahlak dışı davranışlarını savunan fetva niteliğindeki yazıları gazetelerde yayımlamalarıdır. Oysa din adamları, herkesten çok doğru olmak ve doğruları savunmak zorundadırlar.

İslam; ırk, renk ve cins ayrımı gözetmeyen, başta yüce Allah ve sevgili peygamberi Hz. Muhammed olmak üzere bütün insanları sevmeyi emreden en gelişmiş bir dindir.

Ayrıca barış, esenlik ve kurtuluş anlamına gelen Müslümanlık, bireyin ve toplumun huzur ve mutluluğunu amaçlar. Nitekim **Hz. Muhammed**, Medine’de Müslüman, Hristiyan ve Yahudilerin içinde bulunduğu bir şura toplamış ve barış içinde birlikte yaşamak ve dışarıdan yapılacak bir saldırıya karşı koymak için **Medine Mutabakatı** adlı bir antlaşma yaptı.

Fakat bazı insanlar, indiriliş sebeplerini bilmedikleri için Kur’an’daki bazı ayetlerin, kafirlerle savaşılmasını emrettiğini söylüyorlar. Oysa Mekke’li putperestler, Hz. Muhammed’in, İslam dinini, insanlara tebliğ etmesini engellemek için ona çeşitli baskılar yaptı ve hatta öldürmeye bile yeltendiler. İşte bu sebeple Müslümanlar, Mekke’den Medine’ye hicret etmek zorunda kaldılar.

Müşrikler, Müslümanları Medine’de de rahat bırakmayarak baskı ve zulümlerini sürdürdüler. Nitekim yaklaşık 400-500 km. mesafeyi kat ederek Medine’nin 120 ve 5 km. yakınlarına kadar gelerek Müslümanlarla **Bedir, Uhut ve Hendek savaşlarını yaptılar**. Bu savaşlarda Müslümanlar, yaşayabilmek için kendilerini savundular.

İslamiyet, altın çağını, Hz. Muhammed ve dört halife döneminde yaşadı. Buna Emeviler’den **Ömer İbn Abdülaziz**’i de ekleyebiliriz. Oysa Emeviler pek çok konuda Kur’an ve sünnetten saptıkları gibi ırkçılık da yaptılar. Emeviler, Arap olmayanlara mevali(köle) diyorlar ve bunların

sadece Müslüman olmalarının yetmeyeceğini gerçek Müslüman olabilmeleri için aynı zamanda Araplaşmaları gerektiğini kabul ediyorlardı. Bu yüzden Türkler, Emeviler'den sonra gelen Abbasiler döneminde topluca Müslüman oldular.

Emevi ırkçılığı, Osmanlı Şeyh'ül İslamı Mustafa Sabri Efendi'de nüksetti. Şöyle ki O, Kurtuluş Savaşından sonra Yunanistan'a kaçtı ve 1927 yılında orada çıkardığı, **Yarın Gazetesinde**, şunları yazdı: **"Türklükten şeref ve izzetimle istifa ediyorum Allah'ın huzurunda. Arapça, Çerkezce ve Türkçeden çok üstündür. Bu sebeple Arap milliyeti ile iftihar etmek daha akla uygundur"**.

Halbuki aşağıda yer alan ayetler, Yüce Allah'ın yanında hiçbir kavmin ötekine üstünlüğünün olmadığını ve ırkçılığın kesinlikle yasaklandığını gösterir:

Gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin farklı olması O'nun ayetlerindendir. Şüphesiz bunda alimler için ayetler(ibretler) vardır. Rum Suresi:22.

Ey insanlar! Biz, sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık Allah katında en keriminiz(en şerefli), en çok takva sahibi olandır." Hucurat : 13.

Yukarıdaki ayetlere rağmen Türkiye'de bazı kişi veya gruplar **"Müslüman olduğumuza göre Türklüğe ne gerek var?"** diyerek belki farkında olmadan bu ayetlerin hükmünü inkar etmektedirler. Kaldı ki, Türk demek aynı zamanda Müslüman demektir. Çünkü daha önce ayrı kavimler halinde yaşayan Türkler, İslamiyet'le birlikte tek millet haline geldiler.

Yazar **Seyyid Ahmet Arvasi** bu konuda şunları söylemiştir: "Ben seyyidim yani Hz. Muhammed'in soyundan gelmiş bir Arap'ım. Fakat dünyada sırasıyla üç, iki, bir Türk kalsa her defasında birisi ben olurum. Çünkü Türklük giderse Müslümanlık da gider." Bu söz doğrudur çünkü İslamiyet'i atalarımız savunmuş ve onlar yaymaya çalışmışlardır.

Üstelik günümüzde Arap Hristiyan nüfus, Türk Hristiyanlardan çok fazladır. Türklerden Müslüman olmayan, Hristiyan 400 bin nüfuslu Gagavuz Türkleri ile 30 bin nüfuslu Yahudi Karaim Türkleridir. Buna

karşılık Lübnan'da Hristiyan Arapların oranı bugün %30 iken geçmişte %70 idi. Ayrıca Mısır'daki 82 milyonluk nüfusun 7 milyonu Hristiyan'dır. Bu durum, Türklüğün Müslümanlıktan ayrılamayacağını bir başka kanıtı değil midir?

Okuyucuları sıkmamak amacıyla gereksiz tekrarlardan kaçınıldığı için küçük hacimli bir kitap ortaya çıktı. Ayrıca kitap her eğitim düzeyindeki insanın kolay anlayabilmesi için de çok sade bir dil kullanıldı.

Bu eserin yazılma amacı, sadece okurlara faydalı olmaktır. Başta Tasavvuf olmak üzere bütün konuların, okuyucuların ilgisini çekeceğine ve kitabın tekrar tekrar okunacağına inanıyorum.

Prof. Dr. İbrahim Arslanoğlu

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
-------------	-----

BİRİNCİ BASKININ ÖNSÖZÜ	vii
-------------------------------	-----

BİRİNCİ BÖLÜM

İSLAM NEDİR?	1
--------------------	---

Dinin Tanımı.....	4
-------------------	---

İslam Nedir?	5
--------------------	---

Kur'an hakkındaki ayetler	16
---------------------------------	----

Mümin	35
-------------	----

Müminlerle ilgili ayetler	36
---------------------------------	----

Münafıklık.....	43
-----------------	----

Kafir ve münafıklarla ilgili ayetler.....	43
---	----

Gizli Şirk.....	48
-----------------	----

Yüce Allah'ı Tanımak	49
----------------------------	----

Yüce Allah'ı Tanıtan Ayetler.....	49
-----------------------------------	----

Allah'ın Rahmeti.....	60
-----------------------	----

Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed Kimdir?	65
--	----

İlham ile Vahi Arasındaki Fark Nedir?.....	85
--	----

Gerçek Müslüman Kimdir?	85
-------------------------------	----

Kur'an'ın On Temel On Emri.....	103
---------------------------------	-----

Her Müslümanın Bilmesi ve Uyması Gereken Farz	107
---	-----

Büyük Günahlar	109
----------------------	-----

Duanın İnsan Hayatındaki Önemi	109
--------------------------------------	-----

Kur'an'da Dua İle İlgili Ayetler	111
--	-----

Dua İle İlgili Hadisler	115
-------------------------------	-----

Dua Çeşitleri	117
---------------------	-----

Hz. Muhammed'in Duaları	117
-------------------------------	-----

Hz. Muhammed'in Bir Başka Duası	117
---------------------------------------	-----

Hız. Muhammed'in Evden Çıkarken Yaptığı Dua	118
Hız. Muhammed'in Bir Başka Duası.....	118
Yine Hız. Muhammed'in Bir Başka Duası	118
Hız. Ali'nin Duası.....	118
Hız. Ebubekir'in Duası	118
Bir Başka Dua	119
İbrahim Arslanoğlu'nun Duası	121

İKİNCİ BÖLÜM

İNSAN NEDİR?125

Allah'ın, insanın içinde olduğunu bildiren ayetler.....	140
Nefisle İlgili Ayetler.....	141
Şeytanla ilgili ayetler	142
Meleklerle İlgili Ayetler	147
İnsan İlişkileri	156
İletişim	161
Konuşma ve Çok Konuşmanın Zararları	162
Susma ve Konuşmanın Fazileti.....	164
Kitle İletişim Araçları ve Toplum Üzerindeki Etkileri	166
Okuma Parçaları.....	167
Karma Hint Felsefesinde İnsan	167
Eski Bir Tapınak Yazıtı.....	168
Davut Peygamberin Oğlu Hız. Süleymana İnsanlar İlgili Öğüdü. 169	
İbn Nuh'tan Dünya ve Ahiret Mutluluğu İçin Tavsiyeleri	169

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TASAVVUF NEDİR?171

Tasavvufıa İlgili Ayet-Hadis ve Özlü Sözler	171
Yüce Allahı Tesbih Eden Ayetler	171
Zikirle İlgili Ayetler.....	186
Sabırla İlgili Ayetler.....	188
Şükürle İlgili Ayetler	190
Hız. Muhammed'e Göre Takva Sahibinin Özellikleri.....	194

Takva İle İlgili Ayetler.....	194
Hz. Ali Kimdir?	203
Ömer İbn Abdülaziz	210
Tasavvufla İlgili Okuma Parçaları	211
Hz. Ali'nin Mısır Valiliğine Tayin Ettiği Malike Yaptığı Konuşma	211
Hz. Lokman'ın oğluna öğüdü	212
Hz. Lokman'ın oğluna ikinci öğüdü	213
KAYNAKLAR.....	215

KAYNAKLAR

- Abacı, Ramazan. Yaşamın Kalitelendirilmesi, Adapazarı, 2002.
- Adair, John, Adair, Talbat. Zaman Yönetimi, Çev: Bengi Güngör, Ankara, Öteki Yayınevi, 1993.
- Adolphe, Paul, E. “Allah’a İman ve Tıbbi Deliller”, Niçin Allah’a İnanıyoruz? İstanbul, Hisar Yayınevi, 1976.
- Ahmet Eflaki. Ariflerin Merkibeleri I, Çev: Tahsin yücel, İstanbul, M.E.B. Yayınları, 1995.
- Akseki, A.Hamdi. Peygamberimiz ve Müslümanlık, Ankara, Nur Yayınları, ?
- Akseki, A. Hamdi. İslam Dini, Ankara, 1983.
- Alain, Chartier. Mutlu Olmak Sanatı, İstanbul, Varlık Yayınları, 1975.
- Alıcı, Akın. Hayata Yön Veren Öyküler, İstanbul, Epsilon Yayıncılık Hz. Tic. San. Ltd. Şti, 2004.
- Ankay, Aydın. Ruh Sağlığı ve Davranış Bozuklukları, Ankara, Turhan Kitabevi Basım-Yayın Tic. Ltd. Şti., 1998).
- Aron, Raymond. Sosyolojik Düşüncenin Evreleri, Çev:Korkmaz Alemdar, Ankara, Türkiye İş bankası Yayını, 1986.
- Arslanoğlu, İbrahim. Yazan Belli Olmayan Bir Fütüvvetname, Ankara, Kültür Bakanlığı, 1997.
- Arslanoğlu, İbrahim. “Göktürk Yazıtlarında Verilmek İstenen Mesajlar”, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türklük Bilimi ve 21. Yüzyıl Kongresinde Sunulan Bildiri.
- Arslanoğlu, İbrahim Eğitim Felsefesi, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic.Ltd. Şti, 2012.
- Arslanoğlu, İbrahim Genel Sosyoloji, Ankara, Gazi Kitabevi Yayını, 2012.
- Arslanoğlu, İbrahim “Necati Öner ve Mantık”, Diriliş Yolunda Türk Düşüncesi Necati Öner’e Armağan, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Türk Kültürü Araştırmaları Armağan Dizisi, Ankara, 2013.
- Ateş, Süleyman. İslam İlmihali, İstanbul, Yeni Ufuklar Neşriyat, 1997.
- Ayasbeyoğlu, Nevzat. İslamiyet’in Eğitime Getirdiği Değerler ve Kur’an’ı Kerim’in Eğitim İle İlgili Ayetlerin Tahlili, İstanbul, M.E.B. Yayını, 1991.
- Baltaş, Acar, Baltaş, Zuhul. Stresle Başa Çıkma Yolları, İstanbul, Remzi Kitabevi Yayını, 1989.
- Batuhan, Hüseyin. Grunberg, Teo. Modern Mantık, Ankara, 1970.
- Baymur, Feriha. Genel Psikoloji, İstanbul, 1975.
- Bektaş, Hayriye. “Dua: Fazileti, Edebi, Özü”, İcmal Dergisi, 6. 2009,33-39.
- Bilim Araştırma Merkezi. Hz. Muhammed Evrensel Bilgi Elçisi, İstanbul, B.A. M., 1980.

- Bilmen, Ö. Nasuhi. Büyük İslam İlmihali, İstanbul, Bilmen Yayınevi, ?.
- Birand, Kamuran. İlkçağ Felsefe Tarihi, Ankara, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayını, 1987.
- Bursalı, Necati. İslam büyüklerinin Vasiyetleri ve Ünlülerin Son Sözleri, İstanbul, Colk Yayınları, 1996.
- Canan, İbrahim. Hz. Muhammed'in Sünnetinde Terbiye, İstanbul, Işık Akademi Yayınları, 2014.
- Candan, Ergun. Kur'an-ı Kerim'in Gizli Öğretisi, İstanbul, Sınırötesi Yayınları, 2018.
- Candan, Ergun. Gizli Sırlar Öğretisi, İstanbul, Sınırötesi Yayınları, 2022.
- Carneige, Dale. Dost Kazanmak, Çev: Türkan Akbaş, İstanbul, Ak Kitabevi Yayınevi, 1971.
- Casson, Herbert, N. İnsanları İdare Etme Sanatı, İstanbul, Toker Yayınları, 1975.
- Casson, Herbert, Zorluklarla Mücadele, Çev. Ömer Durmaz, İstanbul, Hayat yayıncılık İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri Tic. LTD. Şti, 2005.
- Childe, V.Gordon. Kendini Yaratan İnsan, Çev: Filiz Karabey Ofloğlu, İstanbul, Varlık Yayınları, 1978.
- Clark, Lynn. SOS: Duygulara Yardım, Çev: Gültekin Yazgan, İstanbul, Evrim Yayınevi, 2000.
- Cüceloğlu, Doğan. Yeniden İnsan İnsana, İstanbul, Remzi Kitabevi Yayını, 1997.
- Cüceloğlu, Doğan. İçimizdeki Biz, İstanbul, Remzi Kitabevi Yayını, 2002.
- Cüceloğlu, Doğan. Zorluklarla Başa Çıkmaya Var mısın? Güçlü bir yaşam için Öneriler, İstanbul, Kronik Kitap Yayını, 2021.
- Çetin, Enis. "Cari Açıklık ile Matematik-Fen Eğitimi Arasındaki İlişki", Cumhuriyet BT Eki, 18.03.2011.
- Demirel, Ziya. Hz. Ali'den Öğütler, Ankara, Akçağ Yayınları, 2007.
- Diyanet İşleri Başkanlığı, Seçme Hadisler, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayını, 2004.
- Diyanet İşleri Başkanlığı, Riyazüs-Salihin. Çev: Kıvamüddin Burslan, Hasan Hüsnü Erdem. ?,?,
- Doster, Barış. "Güvenlik Ekonomiden Geçer", Cumhuriyet Strateji Eki, 12.1.2008
- Dönmezer, Sulhi. Sosyoloji, İstanbul, İ.İ.T.İ., Nihat Sayar Vakfı, 1978.
- Duverger, Maurice. Siyaset Sosyolojisi, Çev: Şirin Tekeli, İstanbul, Varlık, 1995.
- Ebu Leys Semerkandi, Tenbih'ul Gafilun. Çev: Abdülkadir Akçiçek, İstanbul, 1991.
- Ebu Leys Semerkandi, Bostan'ül Arifin. Çev: Abdülkadir Akçiçek, İstanbul, 1991.
- Eserpek, Altan. Sosyoloji, Ankara, A.Ü. D.T.C.F., 1981.
- Eşiyok, Ali. B. " Güney Kore ve Türkiye'nin Sanayileşme Başarımı: Panoramik Bir Bakış", Cumhuriyet Gazetesi, Bilim Teknoloji Eki, 19.4.2013.
- Erk, Osman. "Oruç Tutmanın Sağlığımıza 10 Faydası", Sözcü Gazetesi, 26.3.2023.
- Fiğlalı, E. Ruhi. Türkiye'de Alevilik ve Bektaşilik, Konya, Selçuk Yayınları, 1996.
- Freitag, Erhard, F. Pozitif Düşünce, Çev: Uğur Önver-Sevinç Aksoy, İstanbul,

- Omega Yayınları, 2003.
- Foerster, F.W. İyi İnsan İyi Vatandaş, İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1954.
- Fromm, Erich. Sevme Sanatı, Çev: Işitan Gündüz, İstanbul, Say Yayınları, 1998.
- Gasson, Herbert, N., Zorluklarla Mücadele, Çev: Ömer Yıldız, İstanbul, Hayat Yayınları, 1998.
- Geçtan, Engin. İnsan Olmak: Var Oluşun Bireysel ve Toplumsal Anlamı, Ankara, Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş., 1984.
- Güngör, Erol, Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri, İstanbul, Ötüken Yayınevi, 2005.
- Hay, Louise. Düşünce Gücüyle Tedavi, Çev. Nil Gün, İstanbul, Altın a Kitaplar yayınevi, 2010.
- Hogg, M. A., Vaughan, G. M. Sosyal Psikoloji. Çev: İ. Yıldız, A. Gelmez. Ankara, Ütopya Yayınevi, 2007.
- Hunt, John, W. Yönetici İçin Örgüt İçindeki Davranışlar’ Kılavuzu, Çev; Mesut Odman, Ankara, Öteki Yayınları, 1993.
- İbn Arabi. İlahi Aşk, Çev: Mahmut Kanık, İstanbul, İnsan Yayınları, 2003.
- Işık. H. Hilmi, İslam Ahlakı, İstanbul, Hakikat Kitabevi Yayını, 2018.
- Kameron, Robert. H. “İnsan Bizzat Allah’ın Varlığına Delildir”, Niçin Allah’a İnanıyoruz? İstanbul, Hisar Yayınevi, 1976.
- Karabacak, Müslim. Dualar, İstanbul, Köy yayınları, 2006.
- Kayaalp, İ. İletişimde İnsan Dili, İstanbul: Bilge Kültür Sanat, 2002.
- Kelly, Al. İş Ortamında Yaşamınızı Kolaylaştıracak Pratik Bilgiler, Çev: Bengi Güngör, Ankara, Öteki Yayınevi, 1993.
- Keklik, Nihat, Felsefe, İst. Çağrı Yayınları, 1978.
- Keskioglu, Osman. Rahmet Peygamberi Hatem’ül Enbiya Muhammed, Ankara, Kılıç Kitabevi Yayını, 1982.
- Kur’an-ı Kerim ve Yüce Meali. Çev. Elmalılı Hamdi Yazır, Sadeleştiren Kahraman Yusufoglu, İstanbul, 2011.
- Kur’an-ı Kerim ve Meali. Çev. Celal Yıldırım. İstanbul, Tercüman Gazetecilik ve Matbaacılık, A.Ş.1982.
- Kur’anı Kerim ve Açıklamalı Meali. Çeviren 6 öğretim Üyesi, Ankara, Diyanet Vakfı yayını, 1993.
- Koçyiğit, Talat. Hadis’i Şerif Külliyyatı, İstanbul, Tercüman Gazetesi Yayını, 1983.
- Maverdi. Maddi ve Manevi Yüce Hedefler, Çev. Bergamalı Cevdet Efendi, M.E.B. Yayınları, 1997.
- Marinoff, Lou. Felsefe Terapisi, İstanbul, Gendaş A.Ş. Yayın, 2004.
- Maviş, Adil. Telkin ve Hipnozla Öğrenme. İstanbul, Yediveren Yayınları, 2013.
- Meriç, Cemil. Bir Dünyanın Eşiğinde, İstanbul, İletişim Yayınları, 1996.
- Mevlana Celaleddini Rumi. Fihi Mafih, Çev: Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul 1959.
- M Mevlana Celaleddini Rumi. Mesnevi Şerhi, Şerheden: Abdülbaki Gölpınarlı, Ankara, Kültür Bakanlığı, 1989.
- Mevlana Celaleddini Rumi. Mektuplar, Çev: Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul,

- 1963.
- Morgan, Clifford, T. Psikolojiye Giriş, Çev: Hüsni Ancı ve v.d., Ankara, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayını, 1980.
- Muhiddin'i Arabi. İlahi Aşk, Çev: Mahmut Kanık, İstanbul, İnsan Yayınları, 2003.
- Muhiddin'i Arabi. Marifet Bilgileri, İstanbul, İnsan Yayınları, 2015.
- Nurbaki, Haluk. Kur'an Mucizeleri, İstanbul, Damla Yayınevi, ?
- Ozankaya, Özer. Toplum Bilim, İstanbul, Cem Yayınevi, 1994.
- Öner, Necati, Grunberg, Teo. Mantık, Milli Eğitim Bakanlığı Yayını, 1976.
- Öz, Güray, "Küçük Oyun Büyük Oyun", Cumhuriyet Gazetesi, 26.4.2013.
- Öz, Mehmet, Raizen, Michael. F. Siz Genç Kaim, İstanbul, Koridor Yayınları, 2008.
- Özbay, Adem. Reca, Ö. Faruk. Hz. Ali'nin Liderlik Sırları ve Hitabet, İstanbul, 2008.
- Özer, K. Gerçekçi Yönetişim, İstanbul, Varlık Yayınları, 1997.
- Özbydar, Sabri v.d. Psikoloji, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı Yayını, 1976.
- Öztürk, Y. Nuri(1). Kendi Sözleri İle Hz. Muhammed, Hürriyet, 1992.
- Öztürk, Y. Nuri(2). İslam'da Büyük Günahlar, Hürriyet, 1992.
- Peale, N. Vincent. Olumlu Yaşamın Gücü, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 2000.
- Pekin, Hüseyin. Batı Rüzgarı Doğu Rüzgarı, Ankara, Selvi Yayınları, 2003.
- Peschke, Nossrat. Öyküler ve Özlü Sözler, Çev: Sinan Köseoglu, İstanbul, Beyaz Yayınları, 2007.
- Robbins, Anthony. Sınırsız Güç, Çev: Mehmet Değirmenci, İstanbul, İnkılap Kitabevi Yayın Sanayii, 1993.
- Robbins, Anthony. İçindeki Devi Uyandır, Çev:Belkıs Çorakçı(Dizbudak) İstanbul, İnkılap Kitabevi Yayın Sanayii, 1995.
- Salih, Aidin. Son Söz(Gerçek Tıp Dersleri 1), İstanbul, Maur Yayıncılık, 2024.
- Sarıçam, İbrahim. Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayını, 2004.
- Saygın, O. Kişisel Gelişim Stratejileri, İstanbul, Hayat Yayıncılık, 1999.
- Sevgi, Ahmet. "Nasihat'ül Hükema Adlı Kitaptan Hikmetli Sözler", Yeniçağ Gazetesi, 7.2.2009.
- Seyrek, Ahmet. Hz. Ali'nin Öğretileri, İstanbul, Kar yayınları, 2006.
- Sezer, Baykan. Sosyolojinin Ana Başlıkları, İstanbul, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, 1985.
- Sillars, S. İletişim. Çev: N. Akın. Ankara: Özgün Matbaacılık Yayını, 1995.
- Sofuoğlu, Cemal, Akdemir, Salih. Hadis-i Şerif Külliyyatı. İstanbul, Tercüman Gazetesi Yayını, 1984.
- Sönmez, Mustafa. "Yabancıların Kazanç Transferi 120 milyar Dolar", Cumhuriyet Gazetesi, 18.2.2013.
- Şentürk, Ltifi, Yazıcı Seyfettin, İslam İlmihali, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı, 2004.
- Tamer, Meral. "İslam Ülkeleri Ekonomik İşbirliği yapabilir mi?" Milliyet Gazetesi,

- tesi, 8.2.2013.
- Tarhan, Nevzat. Kadın Psikolojisi, İstanbul, Nesil Yayınları, 2005.
- Taylı, Aslı. “Kişilerarası İlişkiler ve İletişimde Duygusal Zeka”, Kişilerarası İlişkiler ve Etkili İletişim, Ankara, PEGEM Akademi Yayını, 2010.
- Taylor, S. E., Peplau L. A., Sears, A. O. (2007). Sosyal Psikoloji. Çev: A. Dönmez. Ankara, İmge Kitabevi Yayını, 2007.
- Terzani, Tziano. Atlı Karıncada Bir Tur Daha. Çev. Eren Yücesan Cendey, İstanbul, Merkez Kitapçılık Yayıncılık San. Ve Tic. A.Ş., 2005.
- Terzi, Abdullah. “Dua Et Huzur ve Sıhhat Bul”, İcmal Dergisi, 6. 2009, 14-15.
- Timuroğlu. Vecihi. “Yunus Emre Üzerine Bir Deneme”, Cumhuriyet Kitap Eki, 2005, 20(779), 4-5.
- Tolle, Eckhart. Şimdinin Gücü, Çev: Semra Ayanbaşı, İstanbul, Akaşa Yayın Dağıtım LTD. ŞTİ., 2005.
- Tokur, B. Kişisel Gelişim(NLP)- Din İlişkisi Üzerine Bir Araştırma(Yüksek Lisans Tezi, A.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum,
- Tomlin, E.W.F. “Kültür Nedir?”, Türk Yurdu Dergisi, 1959, 275.
- Türkdoğan, Orhan. Köy Sosyolojisinin Temel Sorunları, İstanbul, Dede Korkut Yayınları, 1977.
- Uludağ, Süleyman. “Keramet 11, Bazı Sufilerin Keramet Olaylarına Bakışı”, Tasavvuf Dergisi, Sayı: 15, Aralık 2005, s. 7-35.
- Ury, William. Zor İnsanla Diyalog, Çev: Murat Özkul, Ankara, Öteki Yayınevi, 1993.
- Ünlü, Sezen. “Etkili İletişimde Çatışma Yönetimi”, Etkili İletişim, Ankara, PEGEM Akademi Yayıncılık, 2011.
- Yamakoğlu, Cihan. İnsan İlişkileri, Ankara, 1987.
- Yaman, Ertuğrul. Susma Sanatı, Ankara, 2010.
- Yılmaz, H. Dursun. Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi I, İstanbul, Çağ Yayınları, 1992.